

Paper Code: 2116-A

Programme	Exam Code
Bachelor of Arts ✓	121202
Bachelor of Science ELO. ✓	121302
Bachelor of Business Administration	121702
Bachelor of Business Administration (Airlines and Airport Management)	509502
Bachelor of Arts (Journalism and Mass Communication) ✓	116402
Bachelor of Science (Fashion Designing)	119602
Bachelor of Science (Home Science)	119702
Bachelor of Computer Applications	117902
Bachelor of Science (Information Technology)	118002
Bachelor of Science (Bio-technology)	120602
Bachelor of Science (Medical Laboratory Technology)	509702
Bachelor of Vocation (Retail Management)	122002
Bachelor of Vocation (Animation)	112802
Bachelor of Vocation (Nutrition and Dietetics)	510012
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112602
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science)	112902
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)	113002
Master of Science (Mathematics) (FYIP)	508402
Master of Science (Physics) (FYIP)	508602
Master of Arts (English) (FYIP) ✓	508502

Semester- II

Course Title: Drug Abuse: Problem, Management and Prevention (Compulsory)

Course Code: VACD-2161 ✓

Time Allowed: 3 Hours

Max. Marks: 35

Note: Attempt five questions in all, selecting atleast one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries 7 marks.

Section – A

1. What is the nature of the problem drug abuse in India? Elaborate its extent in the Punjab?

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਹੱਦ ਦੱਸੋ?

भारत में नशीली दवाओं के दुरुपयोग की समस्या की प्रकृति क्या है? पंजाब में इसकी सीमा के बारे में विस्तार से बताइए?

2. What is the impact of drug addiction on family?

ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਲਤ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

नशे की लत का परिवार पर क्या प्रभाव पड़ता है?

Section – B

3. What does "management of drug abuse" mean? How challenging it is to care for someone who is addicted.

"ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ" ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਕਿਸੇ ਆਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹੈ?

नशीली दवाओं के दुरुपयोग के प्रबंधन" का क्या मतलब है?
नशे की लत में फंसे किसी व्यक्ति की देखभाल करना
कितना चुनौतीपूर्ण है।

4. What are the advantages and disadvantages of treating drug disorders using medications?

ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦਾ
ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਕੀ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹਨ?

औषधियों का उपयोग करके नशीली दवाओं के विकारों के
इलाज के क्या फायदे और नुकसान हैं?

Section – C

5. How can the public be made aware of the dangers of drug usage through the media?

ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ
ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

मीडिया के माध्यम से जनता को नशीली दवाओं के उपयोग
के खतरों के बारे में कैसे जागरूक किया जा सकता है?

6. What part do educators play in encouraging a drug-free culture?

ਨਸ਼ਾ-ਮੁਕਤ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਕ ਕੀ
ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ?

नशा-मुक्त संस्कृति को प्रोत्साहित करने में शिक्षकों की क्या भूमिका है?

Section – D

7. Write an essay on NDPS act related with drug abuse?

ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ NDPS ਐਕਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ?

नशीली दवाओं के दुरुपयोग से संबंधित एनडीपीएस अधिनियम पर एक निबंध लिखें?

8. Describe the punishments related to the various offences of drug abuse?

ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

नशीली दवाओं के दुरुपयोग के विभिन्न अपराधों से संबंधित दंड का वर्णन करें?

Paper Code : 9402.

Programme	Exam Code	Course Code
Bachelor of Arts ✓	121204	AECE-4221 ✓
Bachelor of Arts (Journalism and Mass Communication)	116404	
Bachelor of Science (Fashion Designing)	119604	
Master of Arts English (FYIP)	508504	
Bachelor of Vocation (Retail Management)	122004	
Bachelor of Vocation (Management and Secretarial Practices)	112704	
Bachelor of Vocation (Animation)	112804	
Bachelor of Vocation (Textile Design and Apparel Technology)	113104	
Bachelor of Vocation (Nutrition Exercise and Health)	112504	
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112604	
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)	113004	
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science)	112904	

Semester -IV

Course Title: Environmental Studies (Compulsory)

Time Allowed: 3 Hrs.

Max Marks: 60

PART - A

Note: Attempt any 5 questions. Each question carries 4 marks.
Length of the answer should not exceed 1 page.

1. What do you mean by environment education? Give its definition.
2. What do you understand by desertification? Explain its main causes of desertification.
3. What do you mean by global warming? Explain its effect.
4. Define "THERMAL POLLUTION". Write its effects.
5. What is AIDS? How does AIDS spread.
6. Write a note on welfare of children and women.
7. What do you understand by sustainable and non-sustainable development?

PART – B

Note: Attempt any 5 questions. Each question carries 8 marks.

Length of the answer should not exceed 3 pages.

1. What do you mean by floods? Write their causes and methods to prevent them. Write about flood prone areas of India.
2. Define ecosystem. Explain its components, function and structure of ecosystem.
3. What do you mean by "ECOLOGICAL SUCCESSION"? What are its main factors?
4. Define "NOISE & SOIL POLLUTION". Discuss its cause, effects and control measure.
5. What do you understand by Biodiversity? Explain two methods of conservation of biodiversity.
6. Define term natural disaster. Define five types of natural disaster. Explain its effects and causes.
7. Describe various Acts of Environment Protection.
8. Explain Grassland and Aquatic ecosystem. Write their character, structure, functions.

Hindi Version

भाग—ए

नोट— कोई भी 5 प्रश्न हल करें। प्रत्येक प्रश्न 4 अंक का है।
उत्तर की लंबाई 1 पृष्ठ से अधिक नहीं होनी चाहिए।

1. पर्यावरण शिक्षा से आप क्या समझते हैं? इसकी परिभाषा दीजिए।
2. मरुस्थलीकरण से आप क्या समझते हैं? मरुस्थलीकरण के मुख्य कारण बताइये।
3. ग्लोबल वार्मिंग से आप क्या समझते हैं? इसका प्रभाव बताइये।
4. "थर्मल प्रदूषण" को परिभाषित करें। इसके प्रभाव लिखिए।
5. एड्स क्या है? एड्स कैसे फैलता है।
6. बच्चों और महिलाओं के कल्याण पर एक नोट लिखें।
7. सतत एवं गैर-टिकाऊ विकास से आप क्या समझते हैं?

भाग—बी

नोट— कोई भी 5 प्रश्न हल करें। प्रत्येक प्रश्न 8 अंक का है।
उत्तर की लंबाई 3 पेज से अधिक नहीं होनी चाहिए।

1. बाढ़ से आप क्या समझते हैं? उनके कारण तथा उन्हें रोकने के उपाय लिखिए। भारत के बाढ़ प्रवण क्षेत्रों के बारे में लिखें।

2. पारिस्थितिकी तंत्र को परिभाषित करें। पारिस्थितिकी तंत्र के घटकों, कार्यों और संरचना की व्याख्या करें।
3. "पारिस्थितिकीय उत्तराधिकार" से आपका क्या तात्पर्य है? इसके मुख्य कारक क्या हैं?
4. "शोर एवं मृदा प्रदूषण" को परिभाषित करें। इसके कारण, प्रभाव एवं नियंत्रण उपाय पर चर्चा करें।
5. जैव विविधता से आप क्या समझते हैं? जैव विविधता संरक्षण की दो विधियाँ समझाइये।
6. प्राकृतिक आपदा शब्द को परिभाषित करें। प्राकृतिक आपदा के पाँच प्रकार बताइये। इसके प्रभाव एवं कारण बताइये।
7. पर्यावरण संरक्षण के विभिन्न अधिनियमों का वर्णन करें।
8. घास के मैदान और जलीय पारिस्थितिकी तंत्र की व्याख्या करें। उनके चरित्र, संरचना, कार्य लिखिए।

Punjabi Version

ਭਾਗ-ਏ

ਨੋਟ: ਕੋਈ ਵੀ 5 ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ। ਹਰੇਕ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ੫ ਅੰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 1 ਪੰਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

1. ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਇਸਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
2. ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਮਾਰੂਥਲੀਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
3. ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਮਝਾਓ।
4. “ਥਰਮਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਖੋ।
5. ਏਡਜ਼ ਕੀ ਹੈ? ਏਡਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਫੈਲਦਾ ਹੈ।
6. ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
7. ਤੁਸੀਂ ਟਿਕਾਊ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?

ਭਾਗ- ਬੀ

ਨੋਟ: ਕੋਈ ਵੀ 5 ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ 8 ਅੰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 3 ਪੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

1. ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਲਿਖੋ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
2. ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਭਾਗ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
3. “ਈਕੋਲੋਜੀਕਲ ਸਫਲਤਾ” ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਕ ਕੀ ਹਨ।
4. “ਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ, ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮਾਪ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਤੁਸੀਂ ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

6. ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਕਟਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
8. ਗਰਾਸਲੈਂਡ ਅਤੇ ਐਕਵਾਟਿਕ ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਬਣਤਰ, ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ।

Paper Code : 4105

Programme	Exam Code	Course Code
Bachelor of Arts	121204	AECE-4221 ✓
Bachelor of Arts (Journalism and Mass Communication)	116404	
Bachelor of Science (Fashion Designing)	119604	
Master of Arts English (FYIP)	508504	
Bachelor of Vocation (Retail Management)	122004	
Bachelor of Vocation (Management and Secretarial Practices)	112704	
Bachelor of Vocation (Animation)	112804	
Bachelor of Vocation (Textile Design and Apparel Technology)	113104	
Bachelor of Vocation (Nutrition Exercise and Health)	112504	
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112604	
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)	113004	
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science)	112904	

Semester -IV**Course Title: Environmental Studies (Compulsory)****(240)****Time Allowed: 3 Hrs.****Max Marks: 30**

PART – A

Note: Attempt any 5 questions. Each question carries 2 marks.

Length of the answer should not exceed 1 page.

1. What do you mean by environment education? Give its definition.
2. What do you understand by desertification? Explain its main causes of desertification.
3. What do you mean by global warming? Explain its effect.
4. Define "THERMAL POLLUTION". Write its effects.
5. What is AIDS? How does AIDS spread.
6. Write a note on welfare of children and women.
7. What do you understand by sustainable and non-sustainable development?

PART – B

Note: Attempt any 5 questions. Each question carries 4 marks.

Length of the answer should not exceed 3 pages.

1. What do you mean by floods? Write their causes and methods to prevent them. Write about flood prone areas of India.
2. Define ecosystem. Explain its components, function and structure of ecosystem.
3. What do you mean by "ECOLOGICAL SUCCESSION"? What are its main factors?
4. Define "NOISE & SOIL POLLUTION". Discuss its cause, effects and control measure.
5. What do you understand by Biodiversity? Explain two methods of conservation of biodiversity.
6. Define term natural disaster. Define five types of natural disaster. Explain its effects and causes.
7. Describe various Acts of Environment Protection.
8. Explain Grassland and Aquatic ecosystem. Write their character, structure, functions.

Hindi Version

भाग—ए

नोट— कोई भी 5 प्रश्न हल करें। प्रत्येक प्रश्न 2 अंक का है।
उत्तर की लंबाई 1 पृष्ठ से अधिक नहीं होनी चाहिए।

1. पर्यावरण शिक्षा से आप क्या समझते हैं? इसकी परिभाषा दीजिए।
2. मरुस्थलीकरण से आप क्या समझते हैं? मरुस्थलीकरण के मुख्य कारण बताइये।
3. ग्लोबल वार्मिंग से आप क्या समझते हैं? इसका प्रभाव बताइए।
4. "थर्मल प्रदूषण" को परिभाषित करें। इसके प्रभाव लिखिए।
5. एड्स क्या है? एड्स कैसे फैलता है।
6. बच्चों और महिलाओं के कल्याण पर एक नोट लिखें।
7. सतत एवं गैर-टिकाऊ विकास से आप क्या समझते हैं?

भाग—बी

नोट— कोई भी 5 प्रश्न हल करें। प्रत्येक प्रश्न 4 अंक का है।
उत्तर की लंबाई 3 पेज से अधिक नहीं होनी चाहिए।

1. बाढ़ से आप क्या समझते हैं? उनके कारण तथा उन्हें रोकने के उपाय लिखिए। भारत के बाढ़ प्रवण क्षेत्रों के बारे में लिखें।

2. पारिस्थितिकी तंत्र को परिभाषित करें। पारिस्थितिकी तंत्र के घटकों, कार्यों और संरचना की व्याख्या करें।
3. "पारिस्थितिकीय उत्तराधिकार" से आपका क्या तात्पर्य है? इसके मुख्य कारक क्या हैं?
4. "शोर एवं मृदा प्रदूषण" को परिभाषित करें। इसके कारण, प्रभाव एवं नियंत्रण उपाय पर चर्चा करें।
5. जैव विविधता से आप क्या समझते हैं? जैव विविधता संरक्षण की दो विधियाँ समझाइये।
6. प्राकृतिक आपदा शब्द को परिभाषित करें। प्राकृतिक आपदा के पाँच प्रकार बताइये। इसके प्रभाव एवं कारण बताइये।
7. पर्यावरण संरक्षण के विभिन्न अधिनियमों का वर्णन करें।
8. घास के मैदान और जलीय पारिस्थितिकी तंत्र की व्याख्या करें। उनके चरित्र, संरचना, कार्य लिखिए।

Punjabi Version

ਭਾਗ-ਏ

ਨੋਟ: ਕੋਈ ਵੀ 5 ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ 2 ਅੰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 1 ਪੰਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

1. ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਇਸਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
2. ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਮਾਰੂਥਲੀਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
3. ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਮਝਾਓ।
4. “ਥਰਮਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਖੋ।
5. ਏਡਜ਼ ਕੀ ਹੈ? ਏਡਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਫੈਲਦਾ ਹੈ।
6. ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
7. ਤੁਸੀਂ ਟਿਕਾਊ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?

ਭਾਗ- ਬੀ

ਨੋਟ: ਕੋਈ ਵੀ 5 ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ 4 ਅੰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 3 ਪੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

1. ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਲਿਖੋ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
2. ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਭਾਗ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
3. “ਈਕੋਲੋਜੀਕਲ ਸਫਲਤਾ” ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਕ ਕੀ ਹਨ।
4. “ਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ, ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮਾਪ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਤੁਸੀਂ ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

Programme	Exam Code	Course Code
Bachelor of Vocation(Management and Secretarial Practices)	112702	BVMM-2102 ✓
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112602	BVBM-2102 ✓
Bachelor of Vocation (Textile Design and Apparel Technology)	113102	BVTM-2102 ✓
Bachelor of Science (Fashion Designing)	119602	BFDM-2102 ✓

Course Title: Communication Skills in English
(Semester-II)

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 25

Note: Attempt five questions in all selecting atleast question from each section the fifth question can be attempted from any section. Each question carries 5 marks

Section-A

Q.1 What are the barriers to listening? How can they be minimised?

Q.2 What are feedback skills? What are its characteristics?

Section-B

Q.3 What are the guidelines for attending and making telephone calls?

Q.4 What is note taking and note making?

Section-C

Q.5 What are the components of a meaningful and easy conversation?

Q.6 What are the forms of polite speech?

Section -D

Q. 7 What are the essentials of spoken English?

Q.8 Write the phonetic transcription of the following words

I. Sleep

II. Seen

III. Fish

IV. Dip

V. lips

(5x5=25)

6. ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਕਟਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
8. ਗਰਾਸਲੈਂਡ ਅਤੇ ਐਕਵਾਟਿਕ ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਬਣਤਰ, ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ।

Paper Code: 2106

Programme	Exam Code	Course Code
Bachelor of Vocation (Retail Management)	122002	BVRL-2031 ✓
Bachelor of Vocation (Animation)	112802	BVAL-2031 ✓
Bachelor of Vocation (Nutrition and Dietetics)	510012	BVNL-2031 ✓
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112602	BVBL-2031 ✓
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science)	112902	BVIL-2031 ✓
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)	113002	BVHL-2031 ✓

Semester-II
Course Title: Basic Punjabi
(20)

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 70

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹਨ । ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ । ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਹਰੇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

ਸੈਕਸ਼ਨ - I

1. ਪੜਨਾਵ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ?
ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

2. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ? ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਉਦਾਹਰਨ ਸਹਿਤ ਸਮਝਾਓ।

ਸੈਕਸ਼ਨ -II

3. ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਓ।
4. ਹੁਕਮੀ ਵਾਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਚਕ ਵਾਕ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਉਦਾਹਰਨ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ -III

5. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਪੈਰ੍ਹਾ ਰਚਨਾ ਕਰੋ:
ੳ) ਵਾਤਾਵਰਨ
ਅ) ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ
ੲ) ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਦਰ
6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਦੀ ਇਕ-ਤਿਹਾਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਦਿਓ:
ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਿਆਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇਸ਼ ਭੌਰਿਆਂ

ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖਾਤਰ

ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੁੱਖ ਤੇ ਆਰਾਮ ਵਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਹੱਸ-ਹੱਸ ਕੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਸੰਗਲ ਆਪਣੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪੁਆਏ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਖਾਤਰ ਸਾਰਾ ਸਰਬੰਸ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਿਵਾ ਜੀ ਤੇ ਮਹਾਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਬੀਟਨ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ। ਜਿਸ ਨੇ ਆਪ ਮਾਲਮਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਦੇ ਵੱਸ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼-ਭਰਾਵਾਂ ਲਈ ਵਪਾਰਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਸਦਕਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਉਸ ਦੇ ਦੇਸ਼-ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਸਦਾ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ।

ਸੈਕਸ਼ਨ- IV

7. ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਜਾਂ ਸਹੇਲੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਇੱਕ ਵਧਾਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

8. ਕੋਈ ਸੱਤ ਅਖਾਣ-ਮੁਹਾਵਰੇ ਕਰੋ:

ਉੱਚੀ ਦੁਕਾਨ ਫਿੱਕਾ ਪਕਵਾਨ, ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਸੋ ਸੁੱਖ, ਹੰਕਾਰਿਆ ਸੋ
ਮਾਰਿਆ, ਸਹਿਜ ਪੱਕੇ ਸੋ ਮਿੱਠਾ ਹੋਵੇ, ਹੱਥ ਨੂੰ ਹੱਥ ਧੋਂਦਾ ਹੈ,
ਉਸਤਾਦੀ ਕਰਨੀ, ਈਦ ਦਾ ਚੰਦ ਹੋਣਾ, ਹੱਥ ਵਟਾਉਣਾ, ਕਿਤਾਬੀ
ਕੀੜਾ ਹੋਣਾ, ਅਕਲ ਤੇ ਪਰਦਾ ਪੈਣਾ।

Paper Code: 2103

Programme	Exam Code	Course Code
Bachelor of Vocation (Retail Management)	122002	BVRL-2421 ✓
Bachelor of Vocation (Animation)	112802	BVAL-2421 ✓
Bachelor of Vocation (Nutrition and Dietetics)	510012	BVNL-2421 ✓
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112602	BVBL-2421 ✓
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)	113002	BVHL-2421 ✓
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science)	112902	BVIL-2421 ✓

Semester-II**Course Title: Punjabi (Compulsory)****(180)****Time Allowed: 3 Hours****Max Marks: 70**

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹਨ। ਵਿਦਿਅਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਇੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ (ਨੰਬਰ) ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-1

1. “ਦਲਦਲ” ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਲਿਖੋ।

14

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਪਾਤਰ-ਚਿਤਰਨ ਕਰੋ-
(ੳ) ਕਿਸ਼ਨਾ
(ਅ) ਜਵਾਈ। 14

ਸੈਕਸ਼ਨ-2

3. ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ “ਨੰਗੀ ਮੁਸਕਾਨ” ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ ਕੇ ਲਿਖੋ। 14
4. “ਮਨੁੱਖ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਨੇਕ ਔਲਾਦ ਨਹੀਂ” ਨਿਬੰਧ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖੋ। 14

ਸੈਕਸ਼ਨ-3

5. ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਸ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰੋ। 14
6. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਬਿਆਨ ਕਰੋ। 14

ਸੈਕਸ਼ਨ-4

7. ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ। 14
8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਅਤੇ ਅਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ-

ਮੁਹਾਵਰੇ :- ਇੱਟ ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਵੈਰ, ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਹੋਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਤਾਰਾ, ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਮਾਰਨੀ, ਹੱਥ ਪੀਲੇ ਕਰਨਾ, ਭਾਜੀ ਮੋੜਨੀ, ਖੱਲ ਲਾਹੁਣੀ। 7

ਅਖਾਣ :- ਉਹ ਦਿਨ ਡੁੱਬਾ ਜਦੋਂ ਘੋੜੀ ਚੜਿਆ ਕੁੱਬਾ, ਜਿਹਦੀ ਕੋਠੀ ਦਾਣੇ, ਉਹਦੇ ਕਮਲੇ ਵੀ ਸਿਆਣੇ, ਨਵਾਂ ਨੌਂ-ਦਿਨ ਪੁਰਾਣਾ ਪੁਰਾਣਾ ਸੌ ਦਿਨ ਆਪੇ ਫਾਖੜੀਏ ਤੈਨੂੰ ਕੋਣ ਛੁਡਾਏ, ਅਕਲਾਂ ਬਾਝੋਂ ਖੂਹ ਖਾਲੀ, ਇੱਕ ਨੂੰ ਕੀ ਰੋਨੀ ਏਂ ਉਤ ਗਿਆ ਈ ਆਵਾ, ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਗਲੀ ਜਿਥੇ ਭਾਗੋ ਨੀ ਖਲੀ। 7

Paper Code: 2111

Programme	Exam Code	Course Code
Bachelor of Vocation (Retail Management)	122002	BVRL-2431 ✓
Bachelor of Vocation (Animation)	112802	BVAL-2431 ✓
Bachelor of Vocation (Nutrition and Dietetics)	510012	BVNL-2431 ✓
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112602	BVBL-2431 ✓
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)	113002	BVHL-2431 ✓
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science)	112902	BVIL-2431 ✓

Semester-II**Course Title: Punjab History and Culture****(20)****Time Allowed: 3 Hours****Max Marks: 70**

Note: Attempt five questions, selecting at least one question from each ^{Section in} 1000 words and the 5th question may be attempted from any section. Each question carries 14 marks.

Section- A

1. Discuss the causes and effects of Alexander's invasion of Punjab

2. Give an account of civil and military administration under the Mauryan Empire.

Section- B

3. Briefly describe the salient features of the Gandhara School of Art
4. Give an account of the Literature during Gupta period.

Section- C

5. Discuss the religious and economic condition of Punjab during the Harshavardhana period
6. Describe the social life of the Punjab

Section- D

7. Write a detailed note on Taxila.
8. Describe the development of Architecture during of Mauryan Period

Hindi Version

Section- A

1. सिकंदर के पंजाब पर आक्रमण के कारणों और प्रभावों की चर्चा कीजिए।
2. मौर्य साम्राज्य के अंतर्गत नागरिक और सैन्य प्रशासन का विवरण दीजिए।

Section- B

3. गांधार स्कूल ऑफ आर्ट की मुख्य विशेषताओं का संक्षेप में वर्णन करें।
4. गुप्तकाल के साहित्य का विवरण दीजिए।

Section- C

5. हर्षवर्धन काल में पंजाब की धार्मिक और आर्थिक स्थिति की चर्चा कीजिए।
6. पंजाब के सामाजिक जीवन का वर्णन कीजिए।

Section- D

7. तक्षशिला पर एक विस्तृत टिप्पणी लिखिए।
8. मौर्य काल में वास्तुकला के विकास का वर्णन कीजिए।

Paper Code: 2114

Programme	Exam Code	Course Code
Bachelor of Arts (Journalism and Mass Communication)	116402	BJMM-2102 ✓
Bachelor of Science(Fashion Designing)	119602	BFDM-2102 ✓
Bachelor of Science (Home Science)	119702	BHSM-2102
Bachelor of Computer Applications	117902	BCAM-2102 ✓
Bachelor of Science (Information Technology)	118002	BITM-2102 ✓
Bachelor of Science (Bio-Technology)	120602	BBTM-2102
Bachelor of Science (Medical Laboratory Technology)	509702	BMLM-2102
Bachelor of Vocation (Retail Management)	122002	BVRM-2102 ✓
Bachelor of Vocation (Animation)	112802	BVAM-2102 ✓
Bachelor of Vocation (Nutrition and Dietetics)	510012	BVNM-2102 ✓
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112602	BVBM-2102 ✓
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science)	112902	BVIM-2102 ✓
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)	113002	BVHM-2102 ✓

Semester-II**Course Title: Communication Skills in English-II****(370)****Time Allowed: 3 Hours****Max Marks: 50**

Note: Attempt 5 questions in all, selecting 1 question from each section the 5th question may be attempted from any section. Each question carries 10 marks. (5*10=50)

Section A

1. Explain how the barriers to listening can be minimised. 10
2. What are the effective feedback skills? 10

Section B

3. What points should be kept in mind While attending a telephone call? 10
4. Explain in brief the definition and importance of note taking. 10

Section C

5. What are the forms of polite speech? 10
6. What points should be kept in mind to make conversation meaningful and easy? 10

Section D

7. What is
 - a) Phonetic Transcription
 - b) International Phonetic Alphabet (5+5=10)
8. Transcribe any 5 Words phonetically, and also put the stress mark:
about, adjust, baggage, beggar, collect, complete,
design, devil, enemy, engine. (5*2=10)

Paper Code: 9215.

Programme	Exam Code	Course Code
Bachelor of Arts (Journalism and Mass Communication)	116402	BJMM-2102 ✓
Bachelor of Science (Fashion Designing)	119602	BFDM-2102 ✓
Bachelor of Science (Home Science)	119702	BHSM-2102 ✓
Bachelor of Computer Applications	117902	BCAM-2102 ✓
Bachelor of Science (Information Technology)	118002	BITM-2102 ✓
Bachelor of Science (Bio-Technology)	120602	BBTM-2102 ✓
Bachelor of Science (Medical Laboratory Technology)	509702	BMLM-2102 ✓
Bachelor of Vocation (Retail Management)	122002	BVRM-2102 ✓
Bachelor of Vocation (Animation)	112802	BVAM-2102 ✓
Bachelor of Vocation (Nutrition and Dietetics) <i>Exercise and Health</i>	510012	BVNM-2102 ✓
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112602	BVBM-2102 ✓
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science)	112902	BVIM-2102 ✓
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)	113002	BVHM-2102 ✓

Bachelor of Vocation (Textile Design and Apparel Technology) Semester-II 113102.

BVTM-2102 ✓

Course Title: Communication Skills in English
 (370)

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 50

Note: Attempt 5 questions in all, selecting 1 question from each section the 5th question may be attempted from any section. Each question carries 10 marks. (5*10=50)

Section A

1. Explain how the barriers to listening can be minimised. 10
2. What are the effective feedback skills? 10

Section B

3. What points should be kept in mind While attending a telephone call? 10
4. Explain in brief the definition and importance of note taking. 10

Section C

5. What are the forms of polite speech? 10
6. What points should be kept in mind to make conversation meaningful and easy? 10

Section D

7. What is
 - a) Phonetic Transcription
 - b) International Phonetic Alphabet (5+5=10)
8. Transcribe any 5 Words phonetically, and also put the stress mark:
about, adjust, baggage, beggar, collect, complete,
design, devil, enemy, engine. (5*2=10)

**Exam Code: 112602
(70)**

Paper Code: 2307

**Programme: Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)
Semester-II**

Course Title: Health and Safety in the Workplace

Course Code: BVBL-2143 ✓

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 35

Note: Attempt five questions, selecting at least one question from each section. The Fifth question may be attempted from any section. Each question carries equal 7 marks.

Section A

1. Briefly explain the topic personal hygiene and healthy habits? Explain
2. How do we maintain our public hygiene?

Section-B

3. What is Saloon ownership? Explain its Types.
4. Explain the procedure to keep and maintain records in a saloon?

Section-C

5. Explain different equipment used in a saloon?
6. How we can maintain safety in a saloon? Explain safety precautions.

Section-D

7. Define the term sterilization briefly with its types?
8. Define Sanitation? Explain its Methods?

(For Reappear Candidates Old Syllabus 2022-23))

Exam Code: 112602

Paper Code: 9233

Programme: Bachelor of Vocation (Beauty & Wellness) Semester-II

Course Title: Beauty and Personality Development

Course Code: BVBM-2144

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Note: Attempt five Questions, selecting at least one Question from each section. The Fifth Question may be attempted from any section. Each Question carries 8 marks.

Section-A

Q1. What is Cosmetology and why study it?

Q2. Give the importance of Cosmetology?

Section-B

Q3. Why is personal hygiene important? What are the important principals to be observed in personal hygiene for a more effective personality?

Q4. Describe the selection of Accessories according to attire and occasion?

Section-C

Q5. Define:

- a) Voice cultivation
- b) Pronunciation

Q6. What are the characteristics of speaking and charming conversation?

Section-D

Q7. Draw a diagram of nail. Also explain the function of each part of nail

Q8. Explain the points when to speak and when to listen.

Exam Code: 112602
(70)

Paper Code: 2308

Programme: Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)
Semester-II

Course Title: Beauty and Personality Development

Course Code: BVBM-2144 ✓

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Note: Attempt five questions in all, selecting at least ONE question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries equal (8) marks.

SECTION-A

1. Write the importance of Cosmetology.
2. Why is cosmetology a good career choice? Explain

SECTION-B

3. Explain the Yoga asanas for healthy hair and skin.
4. Brief note on Personal grooming?

SECTION-C

5. Explain

- Manners of pleasant conversation
- Topics of conversations

6. What is voice cultivation, diction, and pronunciation?

SECTION-D

7. Draw the structure of the nail. Explain it in detail.

8. What is a Manicure and its types and procedures and What is the importance of following safety rules in manicure?

(For Reappear Candidates Old Syllabus (2023-24))Exam Code: 113102 (TD&AT)
112602 (B&W)

Paper Code: 9232/9234

Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness/ Textile Design and Apparel Technology) Semester-II

Course Title: Punjabi (Compulsory)

Course Code : BVTL-2421/ BVBL-2421

ਸਮਾਂ - 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ -80

ਨੋਟ: ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 16 ਅੰਕ ਹਨ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-I

1. ਪਠਾਣ ਦੀ ਧੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ।
2. ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਾਤਰ ਚਿਤਰਣ ਕਰੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-II

3. ਅੱਖਾਂ ਨਿਬੰਧ ਦਾ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
4. ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਨੇ ਨਿਬੰਧ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਲਿਖੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-III

5. ਨਾਂਵ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
6. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-IV

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਕਰੋ

7. ਇਸਤਰੀ ਲਈ ਦੇਵੀ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਬੜਾ ਖੇਟਾ ਹੈ। ਦੇਵੀਆਂ ਅਸਮਾਨ ਉੱਤੇ ਪਈਆਂ ਹੋਣ, ਪਰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਹੀ ਥਾਂ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲੀ ਲਿਆਉਣ। ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਂਗ ਪਾਲਣ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲ ਚਲਣ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇਣ, ਖੁਦ ਮੁਖਤਿਆਰੀ ਸਿਖਾਉਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਅਖਲਾਕੀ ਮਿਆਰ ਰੱਖਣਾ ਛੱਡ ਦੇਣ। ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਪ੍ਰਚਲਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉਸ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਧੇਰੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਆਦਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਪਵਿੱਤਰ ਰੁੱਚੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਲਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ। ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਪੇ ਦਲੇਰ ਹੋ ਕੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਅਖਲਾਕੀ ਮਿਆਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲੈਣ। ਜੇ ਉਹ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਏਨੇ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਐਡੇ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਖੁਦ ਮੁਖਤਿਆਰੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਭੇਜ ਕੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਚਿੰਤਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਤੇ ਰਾਖੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਹੀ ਸਾਡੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਤਲੀਆਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਅਤੇ ਅਖਾਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਅੱਠ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋ।

ਉਂਗਲ ਕਰਨੀ, ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਲੀ ਉਤਰਨੀ, ਈਦ ਦਾ ਚੰਨ ਹੋਣਾ, ਸਬਰ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰਨਾ, ਹੱਥ ਮੱਲਣਾ, ਕੰਨਾਂ ਦਾ ਕੱਚਾ ਹੋਣਾ, ਉੱਚੀ ਦੁਕਾਨ ਫਿੱਕਾ ਪਕਵਾਨ, ਇੱਕ ਅਨਾਰ ਸੌ ਬਿਮਾਰ, ਸੱਦੀ ਨਾ ਬੁਲਾਈ, ਮੈਂ ਲਾੜੇ ਦੀ ਤਾਈ, ਹਾਥੀ ਜਿਉਂਦਾ ਲੱਖ ਦਾ ਮਰਿਆ ਸਵਾ ਲੱਖ ਦਾ, ਕੰਧ ਉਹਲੇ ਪਰਦੇਸ, ਇਹ ਮੂੰਹ ਤੇ ਮਸਰਾਂ ਦੀ ਦਾਲ।

Exam Code: 112604

Paper Code: 4290

Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)

Semester: IV

Course Title: Care of Scalp and Hair

Course Code: BVBL-4141

Time Allowed: 3 Hours

Max. Marks: 80

Note: Attempt five questions in all, selecting at least one question from each section. The Fifth question may be attempted from any section. Each question carries 16 marks.

Section-A

- Q1) Explain the shampoo and how does a shampoo act.
- Q2) Describe the different disorder of hair explain any 4.

Section-B

- Q3) Explain any 5 infectious and non-infectious disease of hair and scalp.
- Q4) What are the different types of shampoo explain them?

Section-C

- Q5) What is massage treatment? What happens when you massage your scalp every day?
- Q6) Discuss the preparation and procedure of Hair analysis.

Section-D

- Q7) What is oil treatment? Discuss any 5 Oils for Hair.
- Q8) How can we get healthy scalp and hair naturally?

Exam Code: 112604

Paper Code: 4291

Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness) Semester-IV

Course Title: Hair Coloring and Bleaching

Course Code: BVBL-4142 ✓

Time Allowed: 3 Hours

Max. Marks: 80

Note: Attempt five questions in all, selecting at least one question from each section. The Fifth question may be attempted from any section. Each question carries 16 marks.

Section-A

- Q1) Draw and Label Color wheel chart.
- Q2) Explain the types of colors in detail.

Section-B

- Q3) What is virgin hair tinting? Explain.
- Q4) Explain the application of Tint retouch.

Section-C

- Q5) Briefly Explain the application and mixing technique of Hair coloring.
- Q6) Explain single processing of virgin hair with the importance of patch test?

Section-D

- Q7) What is saloon service menu?
- Q8) Explain the Following:-
 - (a) Client consultation
 - (b) Release statement

Exam Code: 112604
(20)

Paper Code: 4292

Programme: Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)
Semester-IV

Course Title: Superfluous Hair

Course Code: BVBM-4143

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Attempt five questions in all, selecting atleast one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries 8 marks.

Section-I

1. What do mean by superfluous hairs?
2. Why we need the sterilization and sanitation?

Section-II

3. Write the methods of epilation and its procedures?
4. How can we prepare the client to give the treatment of epilation?

Section-III

5. Write the Different types of depilation?
6. What is permanent hair removal? Write its procedure and details?

Section-IV

7. How to Prepare hair coloring? What kind of products we have to use?
8. Write the correct procedure for lightening the hair?

Exam Code: 113806
(20)

Paper Code: 6216

Programme: Bachelor of Vocation (Beauty & Wellness)
Semester-VI

Course Title: Entrepreneurship

Course Code: BVBL-6141

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

Note: Attempt five questions in all, selecting at least one question from each section. Fifth question can be attempted from any section. Each question carries 16 marks.

Section-A

1. What do you mean by Entrepreneurship? Write its features?
2. Explain the importance of Entrepreneurship and its characteristics?

Section-B

3. How we identify and develop the entrepreneurial skill Explain?
4. Explain the types and functions of entrepreneurship?

Section-C

5. Explain the role and importance of entrepreneurial skill in beauty industry?
6. Explain any five sources of funding an entrepreneurship?

Section-D

7. Write the legal requirements to start a new business which has to be complied with?
8. How we draw a budget to start a new business? How we register a new business?

**Exam Code: 113806
(20)**

Paper Code: 6217

**Programme: Bachelor of Vocation (Beauty & Wellness)
Semester-VI**

Course Title: Human Resource Management

Course Code: BVBL-6142

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

Note: Attempt five Questions, selecting at least one Question from each section. The Fifth Question may be attempted from any section. Each Question carries 16 marks.

Section—A

1. Write down the aims and importance of HRM.
2. Describe the history of HRM.

Section— B

3. Give a brief note on job description and job specification.
4. What is the concept of job analysis and explain its methods.

Section —C

5. Note:-
 - a) Process of Human resource Planning
 - b) Levels of Human resource planning.

6. Write down the types of human resource planning.

Section —D

7. Explain Following:
 - a) Methods of recruitment
 - b) Source of recruitment.
8. Write down the concept of recruitment and selection process.

Exam Code: 113806
(20)

Paper Code: 6218

Programme: Bachelor of Vocation (Beauty & Wellness)
Semester-VI

Course Title: Merchandising and Retailing

Course Code: BVBL-6143 ✓

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

Note: Candidates are required to attempt five questions, selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries 16 marks.

Section-A

1. What do you mean by Merchandising? Discuss the rights of merchandising. 16
2. What are the various qualities of Merchandising? Discuss in detail. 16

Section- B

3. Discuss the role of buying and selling products. 16
4. What do you mean by Retailing? Elaborate Retailing format. 16

Section-C

5. How will you promote your retail product? Write in detail. 16
6. Write notes on following:
- a) Visual merchandise
 - b) Retail advertising 16

Section—D

7. Discuss the following:
- a) Purchase terms
 - b) Backward costing 16
8. What do you mean by brands and labels purchase terms? Write in detail. 16